

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Specjalność:

teologia kapłańska

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Teologia pastoralna

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok IV, semestr zimowy

Wymiar:

ćwiczenia: 15 godz.

Punkty ECTS:

ćwiczenia: 1

Forma zaliczenia:

ćwiczenia: zaliczenie bez oceny

Prowadzący:

ćwiczenia: o. dr hab. Jerzy Brusilo OFMConv;

Koordinator sylabusu:

o. dr hab. Jerzy Brusilo OFMConv

Sylabus dostępny w ramach:

- [Teologia pastoralna](#) [na kierunku:] [teologia kapłańska](#) (T_ksd), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, IV rok, semestr zimowy
  - [prowadzący ćwiczenia:15h/z/1ECTS]: o. dr hab. Jerzy Brusilo OFMConv;

Wymagania wstępne:

Podstawy filozoficzne na studiach dla kleryków, podstawy teologiczne specjalizacji kapłańskiej. Zakłada się znajomość zagadnień związanych z formacją chrześcijańską, ukończonej wcześniej katechezy na poziomie szkoły średniej. Z początkowej fazy studiów znajomość najważniejszych wiadomości teologii fundamentalnej, moralnej fundamentalnej, biblijnej. Umiejętność łączenia danych teoretycznych z

praktyką życia chrześcijańskiego. Kompetencje praktyczne zmotywowane pragnieniem pracy duszpasterskiej.

Cele:

Wprowadzenie do zagadnień pastoralnych, ogólne definicje i początkowe problemy szczegółowe w duszpasterstwie. Najważniejszym założeniem realizacji przedmiotu jest otwarcie się na poszukiwanie odpowiedzi w kwestiach związanych z bieżącymi problemami praktyki pastoralnej. Nacisk na twórcze podejmowanie problemów, nie w dotychczasowych schematach ale w dynamicznym podejściu do problemów pastoralnych.

Treści kształcenia:

Definicja teologii pastoralnej, definicja parafii (Sobór Watykański II), podział teologii pastoralnej ogólnej i szczegółowej.

Metoda teologii pastoralnej. Kościół a powołanie człowieka.

Duszpasterstwo wg Jana Pawła II – duszpasterstwo młodzieży, kryzys chrześcijaństwa europejskiego, wyzwania islamu i innych religii jako alternatywa dla chrześcijaństwa współczesnego (dialog międzyreligijny), duszpasterstwo małżeństw, rodzin i ochrona życia ludzkiego.

Media w parafii (gablotka i projekt własny komunikacji z wiernymi). Ewangelizacja wizualna, ogłoszenia parafialne, internet, radio parafialne, gazetka (czasopismo), biuletyn parafialny. List pasterski jako forma przekazu duszpasterskiego.

Wizyta duszpasterska w parafii (kolęda)

Duszpasterski aspekt wigilii, opłatka i Adwentu

Parafia – podstawy duszpasterstwa. Parafia wspólnotą, wiary kultu i miłości braterskiej.

Efekty kształcenia:

1. Definiuje wprowadzenie do teologii pastoralnej: pojęcia, problematyka, praktyczny charakter przedmiotu. Objaśnia dynamiczny charakter teologii pastoralnej, opisuje dwojakie znaczenie terminu „teologia pastoralna”, zna zadania teologii pastoralnej, rozpoznaje na czym polega jej „praktyczność”, stawia zasadnicze pytanie o teologię pastoralną w zakresie misji Kościoła.
2. Sobór Watykański II a teologia pastoralna: student rozróżnia soborowe cechy teologii w zakresie duszpasterstwa, sytuacji świata i wspólnoty teandrycznej.
3. Kościół a powołanie człowieka – godność osoby ludzkiej, zadanie Kościoła w świecie współczesnym. Formułuje pojęcie godność osoby ludzkiej w stworzeniu, godność człowieka w jego naturze, rozumie i sumieniu, godność człowieka w wolności, godność człowieka w Osobie Chrystusa; opisuje zaprzeczenie godności człowieka i określa relacje Kościoła i świata, zna pomocniczy charakter posłannictwa Kościoła w świecie.
4. Duszpasterstwo wg Jana Pawła II – aspekt pastoralny. Rozumie wykorzystanie twórczości ewangelicznego (Mk 10) i poznaje rolę niezmiennych wartości w życiu młodzieży. Zna problem relatywizmu i szanse w radykalizmie, posługuje się pracą nad sobą – „Więcej być”. Student porównuje przesłanie Jana Pawła do młodzieży i przesłanie Benedykta XVI do młodzieży (Madryt 2011).
5. Student poznaje podstawy duszpasterstwa Jana Pawła II w zakresie dialogu międzyreligijnego, docenia wysiłki w zrozumienie problemów wspólnych wielkich religii, określa kierunki rozwoju tego dialogu.
6. Duszpasterstwo małżeństw i rodzin – podstawy programowe i duszpasterskie. Student analizuje niektóre zagadnienia szczegółowe encykliki *Evangelium vitae* EV, rozumie problemy życia ludzkiego i zna rolę Kościoła katolickiego w kreowaniu cywilizacji życia, podejmuje szczegółowe problemy etyczne w praktyce duszpasterskiej.
7. Ogłoszenia duszpasterskie w parafii, gablotka przykościelna, Internet w parafii, Ewangelizacja wizualna. Studenci przynoszą na ćwiczenia oryginalne ogłoszenia duszpasterskie i przygotowują ich analizę pod względem formalnym i merytorycznym. Każdy rozpoznaje z jakiej okazji są dane ogłoszenia, jaka jest

kolejność ogłaszanych treści, jaki jest styl podawanych ogłoszeń, wskazuje o czym informują ogłoszenia, ile jest punktów w ogłoszeniach (jak obszerne są punkty), jaka jest forma ogłoszeń?

8. W wyniku zajęć student umie określić lokalizację, kształt i zawartość gablotki (tablicy ogłoszeń) przy kościele, formułuje projekt poprawnych ogłoszeń niedzielnych, zna znaczenie Internetu w służbie duszpasterstwa (możliwości, zagrożenia, przyszłość w parafii).

9. Opracowuje kształt form audiowizualnych w duszpasterstwie, docenia znaczenie nauczania kościelnego w wykorzystaniu środków społecznego przekazywania myśli, zna Orędzia na Dzień Środków Społecznego Przekazu z ostatnich lat).

10. Ocenia tematy bieżące do tygodniowej gazetki parafialnej (na pierwszą stronę, na ostatnią stronę, na okładkę), określa przyszłość mediów w parafii, próbuje zarysować formy i treści duszpasterskich w parafii za 5 lat, 15 lat, 50 lat...

11. Odwiedziny duszpasterskie – „Kolęda”. Student poznaje przygotowanie teoretyczne i podstawy historyczno-prawne wizyty duszpasterskiej, rozumie wskazania Kościoła dotyczące „kolędy”.

12. Wie jak przygotować się do wizyty kolędowej: ogłoszenie o celach, terminie i tematach danej wizyty duszpasterskiej, opracowuje przebieg wizyty kolędowej, czas, tematy rozmów, problemy, identyfikuje kwestie gościny i prezentów w czasie „kolędy”, ocenia przyszłość duszpasterskiej wizyty kolędowej.

13. Parafia wspólnotą wiary, kultu, miłości braterskiej. Student zna założenia reformy soborowej w zakresie kształtu i istoty parafii, wie jakie dokumenty soborowe precyzują założenia reformy i jakie dokumenty posoborowe rozwijają ideę parafii (KPK), rozumie dlaczego parafia jest wspólnotą wiary, zna rolę ewangelizacji i analizuje jakie ma znaczenie nauczanie Jana Pawła II.

14. Student krytycznie ocenia przyczyny dystansowania się od parafii, rozwija liturgiczne warunki do powstania wspólnoty parafialnej, widzi związek między parafią (wspólnotą) a społeczeństwem, ocenia problem świętowania niedzieli.

15. Rozumie, że parafia jest wspólnotą miłości braterskiej (zna enc. „Ecclesiam suam” Pawła VI i jego tezy o miłości braterskiej - charytatywnej) i rozpoznaje biblijne podstawy problemu.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

W trakcie zajęć (ćwiczeń) studenci przygotowują założone zagadnienia na podstawie konspektów, następnie w dyskusji nad poszczególnymi problemami formułują wnioski i krytycznie podejmują pomysły praktyczne, przydatne w praktyce duszpasterskiej. W ramach zajęć wykorzystuje się notatki i materiał poglądowy studentów. Poza ćwiczeniami studenci przygotowują teksty do zaliczenia na zajęciach, piszą sprawozdania, streszczenia i opracowania tematów. Zbierają zapiski, zdjęcia, grafiki, materiały różne, czasopisma, wycinki z danego tematu (duszpasterstwa, grupy) do zaliczenia na końcu semestru.

Opracowują również analizy parafii według zadanego schematu.

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Studenci są oceniani na każdym ćwiczeniu. Ich udział jest weryfikowany – wszyscy powinni zabierać głos. Poza czynnym udziałem, ocenia się też materiały studentów zebrane na ćwiczeniach oraz osobno w rytmie comiesięcznym sprawdzane są prace, analizy, streszczenia i opisy duszpasterstw – całość do zaliczenia semestru. Studenci przygotowują schematy graficzne, projekty tekstów duszpasterskich, analiz i próby krytycznego formułowania wniosków.

Praktykowane są prace semestralne, ćwiczenia praktyczne i ocenianie ciągłe.

Lektury podstawowe:

Bourgeios D., Duszpasterstwo Kościoła, Poznań 2001.

Jan Paweł II, adhortacja Pastores dabo vobis.

Kodeks Prawa Kanonicznego.

Konstytucja Duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym Gaudium et spes Soboru Watykańskiego II, nr 12-22, 40-45. Sobór Watykański II. Konstytucje, Dekrety. Deklaracje. Tekst polski. Nowe

tłumaczenie, Pallottinum 2002, s. 534-543, 555-562.

Teologia pastoralna, red. R., Kamiński t. 1. Teologia pastoralna fundamentalna, Lublin 2000.

Teologia pastoralna, red. R., Kamiński, Lublin 2002.

Wy jesteście moją nadzieją. Wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży, Warszawa 1991.

Lektury uzupełniające:

Jan Paweł II, Adhortacja apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym Evangelii nuntiandi

Jan Paweł II, List Novo millennio ineunte.

Kamiński R., Przygoda W., Duszpasterstwo, [w:] tenże, Leksykon teologii pastoralnej, Lublin 2006.

Niparko E., Duszpasterstwo, [w:] Encyklopedia katolicka, t. 4, Lublin.

Przybecki A., Duszpasterstwo w Polsce. Poszukiwanie nowych form obecności, Poznań 2001.

Uwagi: